

Տարեկան գինն է . . . 130 դր.
Վերջինս . . . 70
Կապակայ . . . 40
Մէկ ծանուցումը տարին 60 փութ է :
Ստորագրութիւնները կանխիկ են :
Ստորագրութիւնները տալիս տալիս 1 րո
եւ 16րո կը սկսին :

Դուրս երթալից քաղցրեղեն ծածրան
ծախքը ամեն մէկ թիւին համար 20
փութ է :
Լրագրոյ վերաբերեալ նամակ կամ որ
եւ իցէ դուրս թիւն, խմբագրին պիտի
ուղղուի : Եւ ասոնց ծախքն ծախ-
քը խրկողին վրայ է :

ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 18 ԱՊՐԷԼ

Եւրոպայէն եկած վերջին լրագիրնե-
րը կարեւոր լուր մը չեն բերեր :

Միգրելոյ խորհրդարանին անդամոց
ընտրութիւնը դրիթէ լմնցած է : Միգրել-
ոյ լրագիրները համաձայն կը վկայեն թէ
ընտրելոյ մեծագոյն մասը ազատական կամ
լոյրտ Բաւարիացիներէ կուսակց կը բաղ-
կանանայ : Եւ ինչպէս իրարմէ կը տարբերին .
ամենէն ստոյգ համարութեամբ հաշուով, 628
անդամոց 330ը ազատական են, 220ը
պահպանողական եւ մնացեալ 78 ազա-
տամիտ պահպանողական են :

Միգրելոյ թաղութիւնն ապրիլ 2/14
ին իրիկունը աղջիկ զաւակ մը ծնուա :

Ուստիոյ կայսեր եղբայր Կոստանդին
մեծ դուքսը ուստիոյ Միջերկրական ծովու
նաւախուժութիւնը ապրիլ 11/23 ին Գաղ-
ղիոյ Թուրքիա քաղաքը կ'ապաստէ : Յիշեալ
կայսերական իշխանը լատ. մայիս 1 ին
Փարիզ պիտի երթայ, եւ ուր օր պիտի
մնայ հոն : Եւրոպայի մեծ պատրաստութիւն-
ներ կը լսան շքեղ հանդէսներ ընելու իշ-
խանին Փարիզ եղած ժամանակը : Փարի-
զէն մեկնելուն, Կոստանդին մեծ դուքսը
Գաղղիոյ Փոմպէնալո քաղաքը պիտի
երթայ, կայսեր հետ, ու հոն եղած Եւ-
րոպական պալատին այցելութիւն պի-
տի ընէ :

Արալի, թէ Պապիեթայի թագաւորն
ալ մայիսի սկիզբները Փարիզ պիտի եր-
թայ :

Բեռլինի մէջ հրատարակուած
Պապի Եւ Սեւ լրագիրը կը ծանուցանէ,
թէ անցեալ տարի սեպտ. 7 ին եղած կայ-
սերական համաժողովին համաձայն Հա-
րաւային Ուստիոյ եւ Պատրաստութիւնի
զորութիւններուն վերջին պատերազմին ժա-
մանակը կը ծանուցանուին փոխարէն զը-
րաւային օգնութիւն եւ հարկայ շնոր-
հում պիտի ըլլայ : Եւրոպայի յատուկ
յանձնարարական ժողով մը պիտի հա-
տառով Օտէս, որուն պաշտօնը պիտի
ըլլայ իւրաքանչեւ մարդոց կրած վնասին
վրայ տեղեկութիւն տալու ու անոնց
ամեն մէկուն տրվելիք նպաստին չափը ու
ընթերցել :

Պատրաստութիւնի կուսակալ Միլո-
նով զօրապետին կէս միլիոն քաւային խոր-
կովեցաւ ամենէն կարօտեալներուն բաշխե-
լու համար, եւ ներքին զորոյց պաշտօ-
նէին ուլ հրաման եղաւ ընդհանուր զրա-
մաժողովի ստորագրութիւն մը բանալու
բոլոր տէրութեան մէջ, ի նպատակ պա-

տերազմէն վնասեալներուն : Միլոնով
ընտրելու անհաշիւ տարի, եւ Կերէն Պա-
լաքովայի ու Սեւիլիէի բնակիչները
հինգ տարի տուրքէ ազատ պիտի ըլլան :

Միլոնովի նաւահանգիստին մէջ
ընկղմաւ նաւերէն 24ը ծովուն տա-
կէն հանուեր, ու մէկ քանին արդէն նո-
րոգվելով զորոյց ծովան վնասին մէջ
զորքեր են : Եւստիոյ տարեկան զատ տա-
կաւին ծովուն տակը վաթսուին չափնաւ
կայ :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Միջեալ հինգշաբթի օրը օգոստոս-
փառ Խնքնակալին երեք վեհապետն աղջե-
կանց ամուսնական պայմանագրութեան
եւ անոնց երեք նշանեալներուն ընծայա-
արութեան արարողութիւնը կատարուե-
ցաւ շքեղ հանդիսով : Եւստիոյ պայմա-
նագրութեան արարողութիւնը եղաւ
Թոփ-Պափուի կայսերական պալատին
մէջ տեղաւորեալ սրահներուն առջեւ :
Օգոստոսփառ Խնքնակալին փեսայացու-
ները՝ որք են ծովային զորոյց պաշտօնեայ
բարձրագոյն Մեհմետ Եւստիոյ
որդի Լեւա Իշթհան փաշան, Թիւրան-
թարանի վերապետ Բարձր Եւստիոյ
Ֆեթհի փաշայի որդի Լեւա Մահ-
մաւ Դիւլթարի փաշան, եւ Երիւրտ-
սի վախճանեալ փոխարքայ Եւստիոյ փա-
շայի որդի Ֆեթհի Իշթհան փաշան : Թոփ
զափուի պալատը երթալով՝ ամուսնա-
կան պայմանագրութիւնը կատարելին
բարձրագոյն մեծ կայսերա Ռեշիտ փա-
շային հետ, որ օգոստոսփառ Խնքնակա-
լին երեք վեհապետն աղջկանց՝ Ռեշիտ
Սուլթանին, Դիւլթար Սուլթանին եւ
Միլիթար Սուլթանին երեսփոխանու-
թեան պաշտօնը կը կատարէր : Եւստիոյ
թիւ օգոստոսփառ Խնքնակալը իր երեք
փեսայացուներուն Միջերկրական առ-
տիման շնորհեց :

Այս օրէն երեք վեհապետն Իշթհան
փաշային եւ Իշթհան փաշային ամուսնա-
կան ընծայները՝ տրքունի ծովակալու-
թեան պալատէն հանդիսով Թոփ-Պաշան
Դիւլթարի փաշային ընծայելը հետ մի-
անալով շքեղ հանդիսով Տոփ-Պաշան
կայսերական պալատը տարվեցան : Եւստիոյ
մէկուն ընծայները՝ որ խիստ ծանրագին
զարդեր կը կրէին, եւ զոստիոյցներ
էին, հարուր քանակէն աւելի կը կրէին
եւ անուանուէին մէջ զրկած, զեղեցիկ կա-
ղերով ծածկուած եւ ծոխ սկուտեղներու
վրայ զրկած՝ այնպէս կը տարվէին : Ընծայ-
ներուն առջեւ կը կրէին յիսուսի չափ
աղբուկի տիկնանց կառքերը, եւ անոնց
ետեւէն ալ զարմեալ բազմութիւն շքե-

ղագրող կառքեր :

Խորը ծովու եւ ցամաքի գետնորա-
կան պաշտօնեային համապատասխան հա-
զած ուղեկցել էին այս հանդէսին : Դաւ-
թուն երկու կողմը զօրաց դուռները շար-
ված էին, եւ առջեւէն գետնորականը
կազարանները կը կրէին :

Եւստիոյ հանդիսին ընծայները Տո-
փ-Պաշան կայսերական պալատը հա-
նելով օգոստոսփառ Խնքնակալին վեհա-
պետն աղջկանցը նուիրվեցան :

Եւստիոյ բազմութիւն ժողովուրդէն
եւ հազարաւոր եւրոպացիք Թոփ-Պաշան-
էն մինչեւ Տոփ-Պաշան փողոցներուն
մէջ զրկած՝ այս շքեղ արարողութեան
հանդիսատես եղան :

Կայսերական բարեխնամ կառավա-
րութիւնը՝ տէրութեան քրիստոնեայ եւ
ուրիշ հաւատաւորներէն իր բարձրագոյն զօր-
ոյցներն առնելով աղջկան ընտրելու հա-
մար անցեալ շաբթու յանձնարարական
ժողով մը ընտրեց հասարակաց կրթութեան
պաշտօնեայ վեհաժողով : Սամի փաշա-
լին նախագահութեանը տակ :

Եւստիոյ յանձնարարական ժողովին ան-
դամներն են՝

Ֆեթհի վեհաժողով : Տէրվիլ փաշա՝ Տաճ-
կաց համար :

Տեղեւան վեհապետը Միհրան պէյ
համակալանաց համար :

Տաւեան վեհապետը Յոսէֆ Եւստիոյ
համար :

Տարթուս Իշթհան Գարաթօտօրի
համար :

Պ. Բանայօթի բողոքականաց հա-
մար :

Պ. Տափթօն՝ հրէից համար :

Կայսերական հրամանաւ՝

Եւստիոյ կայսերական բանակին
պարսպապետ Իսմայիլ փաշան Եւստիոյ
տանի բանակին պարսպապետ անուանեցաւ
եւ անոր տեղը Եւստիոյ բանակին պա-
րսպետ անուանեցաւ Եւստիոյ Քերիմ
փաշան :

Եւստիոյ փաշան Սարուստանի կուսակալ
անուանեցաւ :

Եւստիոյ Եւստիոյ Եւստիոյ Սար-
թայի կառավարիչ անուանեցաւ :

Այլալեւհիսին Օհնիկարի բաժ-
նին տեղակալ անուանեցաւ :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Եւստիոյ Թիֆլիզէն ձեռքբերիս
հասած վերջին նամակին տուած լուրե-
րը, որոնք մեծաւոր Յակոբ Եւստիոյ
Սամիկոնեանց Գրիգորի վաղանգրած է :
« Փետր. 12 ին իրիկունը վեհապետ

Հայրապետը ողջ առողջ նստած կը խօ-
սի Դաւալանց Գեր. Սարգիս կաթի-
պոսին եւ իր եղբորորդւոյն Եւստիոյ
կիմին հետ մինչեւ վերջնական ժամը եր-
կուրուիցը, եւ իր դիտարկութիւնը կը
յայտնէ հետեւեալ օրը փոխարքային եր-
թալու : Իր վերջին խօսքը կը ըլլայ Սար-
գիս հետեւեալ տուած որ Գեր. Սար-
գիս կաթիպոսին կուղղէ : « Որպէս մեծ
են զորքը Տեւոն, այնպէս յոյժ խորին
են խորհուրդը նորա », եւ Սարգիս կաթի-
պոսին ու Յովակիմ աղան կը մեկնին
կերթան իրենց օթեւանը : Եւստիոյ երթա-
լին ետքը Սարգիս Հայրապետը օրա-
ցոյցը կը բանայ, կը նայի եւ փոքրաւոր-
ներուն կրակ թէ « ես այս գիշեր ծնած
եմ », եւ զրուսն ու ոտքը լուսնաւ կու-
տայ, ու այնպէս անկողին կը մտնէ ննջե-
լու :

Եւստիոյ ժամը տան եւ մէկին
միջոցները առաջին զանգակը զարնուե-
լուն նուիրալը ներս կը կրէ իմացընե-
լու որ երկուցի երթալու ժամանակ է, եւ
կը տեսնէ, որ Ս. Հայրապետը մահաւոր
(քաւիւր) առջեւը եղած գրասկանին
աջկողմի վեհապետն առջեւի փոքրիկ օթե-
ցին վրայ իջեր եւ զրուսը վեհապետին
անշարժ մնացելէ : Եւստիոյնը կուղէ,
բայց տեսնելով որ չսկսի, դուրս կը վա-
զէ Սարգիս կաթիպոսին եւ ուրիշնե-
րուն կիմացընէ : Սուրբ ամենքը եւ կու-
զին օգնել, բայց աշխատութիւնին պա-
րաւ կը ըլլայ, երկու անգամ շունչ կառ-
նու Սարգիսը բայց չկենդանանար, իւր
վերջին քունը կը ննջէ :

Այս տեսնել ամենքը, որ կէս վերջին
անկողինէն ելեր, գրասկանին վրայ դրած
երկու մոմերուն մէկը վառել, հանդերձ-
ներն հազեր ու նստել բաւական երկար
աղջկան գիր մը գրելէ, անանկ որ մո-
մերուն մէկը վառելէն հոսանքէն ետեւ՝
միւսը ինքը նոր վառել էր, նաեւ անոնց
ալ հանդերձ գրածին վրայ դրել էր. բայց
զրկել գրեւ ձեռքը բռնած էր՝ մինչեւ իր
վերջին վայրկեանը Հայրապետը համար
զրկել, եւ այնպէս հոգին կաւանդէ իր
96 երորդ տարուան հասակին մէջ :

Հոս յարգոյ նամակագիրը լրագրոյս
268 թուոյն մէջ հրատարակուած հանդի-
սագրութեան օրինակը գնելէն ետեւ, կը-
յարէ :

« Եւստիոյ հանդուցելոյն մարմինը
տաննեւ մէկ օր (փետր. 13էն մինչեւ փետր.
24) վեհապետին եւ մայր երկուցեղոյն մէջ
մնացած ժամանակը, անհամար բազմա-
թիւն Սարգիս Օհնիկարի սուրբ աջը
շերմեւանութեամբ համարելու կու-
ղային Թիֆլիզէն ու շրջակայներէն, ոչ
միայն Հայերը՝ այլ եւ ամենայն աղքա-
րիստոնէից, նախարարները, զօրապետնե-
րը, իշխանները, բարձր աստիճանաւոր »

երբ. մէկ խօսքով, ամեն բրիտանաց
խառնարկութիւնները արք եւ կանայք,
ամեն օր առաւօտեան ժամը տասներկու
քէն մինչեւ զիշերտ ան ժամը հինգը: Եւ
այլ շատ անգամ՝ գայի համարներու, եւ
տեսայ որ վեհափառ հանգուցելոյն աջ
ձեռքին ցոյց տալին ու բոյժ մատին զը-
րիչը բռնած տեղերը կըր մը խորունկցած
կը:

Հանգուցելոյն մարմինը այսչափ եր-
կար ժամանակ պահելով՝ Ուսկնով անուն
արքունի յոյն բժշկին տուած մէկ պատ-
ւական գեղովը եղաւ, որն որ ամեն օր
արքունի գեղազոր՝ հայազգի Պ. Յա-
կոբը կու գար եւ հանգուցելոյն մարմնոյն
կը քնէր. նոյն Պ. Յակոբը մինչեւ սուրբ
Իշմիածին գնաց նոյն գեղը գործածե-
լու համար:

«Փետր. 13 ին օրը Թիֆլիզու Հա-
յոց հոգեւորական Աթոսիսդորային կող-
մանէ սուրհանդակ գնաց Սուրբ Իշմի-
ածին Սինօղին, եւ փետր. 21 ին Թիֆ-
լիզ հասան Սուրբ Իշմիածինէն Պեր-
Սակար կաթողիկոսը եւ արժանապատիւ
Յակոբ, Ստեփան եւ Պարիզոր փարպա-
տեանները: Եւս կողմ հոգեւորականնե-
րը քանի մը զարմանալի դէպքեր պատ-
մեցին որ փետր. 11 եւ 13 պատահեր
են Սուրբ Իշմիածին: Այսինքն Սուրբ Իշ-
միածին Սինօղին գանձապետը փետր. 11
ին դրով խնդրել է Սինօղին որ մինչեւ
հիմա փանքին մէջ դուռը տնայ գանձե-
լը կնքեն, եւ շատ աշխատութեամբ հե-
տեւեալ օրը կնքել տուեր է:

Երկրորդ Սուրբ Իշմիածին միաբաննե-
րէն Պեր. Սահակ կաթողիկոսը փետր. 11
ին զիշերտ երազ տեսեր է, որ վեհափառ
Երեսէ Աթոսիսդոր Սուրբ Իշմիած-
նի եկեղեցւոյն մէջ իր հայրապետական
աթոռին իջիլ եւ հրաժարական խօսքեր
ըսել է միաբանութեան: Եւս տեսիլը
հետեւեալ առտուն Սահակ կաթողիկոս-
ըր դրով Սուրբ Իշմիածին Սինօղին ա-
ռաջին անգամ եւ Աթոսիսդոր տեղա-
կալ Պ. Պարիզոր կաթողիկոսին տուեր է:

«Փետր. 16 ին օրը Սինօղին տղած
յայտարարութեամբ համեմատ վեհափառ
հանգուցելոյն մարմինը վեհափառնէ մայր
եկեղեցին տանելու հանդիսին ներկայ էին
Աթոսիսդոր Գառնապետ փոխարքայ Սին-
ազ Պարիզոր իշխանը եւ անոր հետ
բոլոր Ռոս, Հայ, Արաբ եւ Վեր-
մանացի նախարարները, զօրապետները,
կնիստները իշխանները եւ բարձր՝ աստի-
ճանաւորները որոց մէջ գաղղկացիք եւ
յոյնք ալ կային, եւս եւս առաջ մեծա-
պաշտօն, գեղականացոց արքեպիսկոպո-
սը, որ հանգիստակց ըլլալով՝ կարգաւ մին-
չեւ մայր եկեղեցին եկան: Ռոսաց մեծ-
բարձրաց վեհափառը եկած ասանք՝ նախ
երկրպագութիւն ընելով վեհափառ հան-
գուցելոյն օտքին երեսը համբուցեց, եւս
քը ձախ կողմը անցնելով կրկին երկրպա-
գութիւն ըրաւ ու ձախ աջը համբուցեց,
յետոյ աջ կողմը անցնելով՝ գարձեալ
երկրպագութիւն ըրաւ ու աջ ձեռքը եւ
հայրապետական խաչը համբուցեց, եւս
քը կուրծքը համբուցեց ու այնպէս պաշ-
տօնը կատարեց:

«Սուրբ եկեղեցին հասնելուն՝ մեծա-
պաշտօնը հայրապետական աթոռին աջ
կողմը կանգնեցաւ իրեն համար պատրաս-
տուած յատուկ աթոռի մը առջեւ, եւ
երկու կողմը կարգաւ բոլոր հոգեւորա-
կանները կանգնեցան: Հայրապետական
աթոռին ետեւը կանգնած էր պայծառա-
փայլ փոխարքայն, եւ անոր քովը Թիֆ-
լիզու կաթողիկոսը հայազգի պայծառա-
փայլ Սինազ Պարիզոր տեսնաւ նախարա-
րը, եւ միւս նախարարներն ու զօրապե-
տներն ըստ կարգի, եւ մինչեւ երեկոյն
ժամատացութեան տարախիլ հոս մնացին:

«Վեհափառ հանգուցելոյն մարմինը
եկեղեցւոյն մէջ տեղի գործիքաւ քա-
ռաւորուն ամպ հալմանի մը տակ զրկւած
կը բարձրանալով մը վրայ: Ամպ հա-
լմանի սեւ ու սպիտակ աթոռը շինված
էր ոսկի ծոցերով, կրկնակի վարդա-
պաշտօնը եւս ամպ հալմանի մը զրկ-
ւած էր զարդարեալ, եւ ամպ հալմանի մը
բնիկ վրայ սեւ ու սպիտակ շրջանակնե-

րու մէջ հայրապետական թաղը զրկւած
էր, եւ անոր վրայ արքունի առաջը: Ամպ-
հալմանին ետեւի կողմը վարդապետներուն
վրայ կաթողիկոսի կողմը վարդապետներուն
մեծապիւր եւ իր արտօնութեանց նշան-
ները նկարեալ էին:

Սինօղին բեմին վրայ ալ զրկւած էին
սեւ թաւիշէ բարձրութեւ վրայ կաթողի-
կոսական վեղարը, եւ անոր վրայ կայսե-
րական ախանակաւ խաչ. իսկ վեղարին
երկու կողմը իր շքա արքունի պատուա-
նշանները եւ հայրապետական ախանա-
կաւ պանակին զրկւած էին:

Ամպ հալմանին երկու կողմը կայսե-
րական ժանտաւած ըսված պահապան
զօրքերը շարված էին, եւ ոտքին տակը
զօրհաւոր արքունի պահապան զինուոր-
ները շարված էին:

Փետր. 23 ին, Թիֆլիզի կաթողի-
կոսութեան հետեւեալ յայտարարութիւնը
հրատարակեց Ռոսերէն լեզուաւ սեւ շք-
ջանակի մէջ:

«Ամպ 24 ին Հայոց փանքին մայր
,, եկեղեցւոյն մէջ Սուրբ Գառնապետին
,, ետեւ՝ ժամը վեցին՝ ամենայն Հայոց
,, հանգուցեալ Կարապետայն հայրապետ
,, Երեսէ Եւս Կարապետայն յաւարտա-
,, լուծեալ հանգեալ պիտի կատարուի
,, քաւ արարողութեան Հայոց, եւ Երկին
,, վեհափառութեան մարմինը մինչեւ քա-
,, գաքէն Երեսէ տեսնաւ սահմանը պիտի
,, տարուի հանգիսեւ:

Ասիկա եղբը արդոյ նամակադրել փե-
տրուար 24 ին օրը Հանգուցեալ Սուրբ
Իշմիածին յաւարտապետութեան հանգեալ
մանաւանդ նկարագրութիւնը կրկին, որ
վեհափառնէ մայր եկեղեցին կաթողի-
կոսական համար համար գանգ կրկնելը կրկ-
նել: Սինօղին, այս անգամ վեհափառ
հանգուցելոյն գաղազը կէս ծամման հա-
ւած ասանք ամպ հալմանի մէջ տեղ փո-
խանակ քահանայներն տարվելու, սեւ
ու սպիտակ հալած վեց երկրպետներ

լծեալ կառքի մը մէջ զրկեցաւ: Առաջին
երկու քովէն երկու եպիսկոպոսներ երկու
վարդապետք եւ վեց քահանայք զրկե-
տաւորեալ կերթային: Անոնց երկու քովէն
կերթային Թիֆլիզու եւ շքապաշտօն
լու վարդապետներն ու քահանայները զը-
լուրաց սեւաւ թաւիշեալ շքաշաւան-
քով եւ վառեալ մամբով, անոնց առ-
ջեւէն կերթային կարգաւ հայրապետա-
կան քաղը, վեղարը, ախանակաւ խաչ
չեւ, հայրապետական պանակին, պատուա-
նշանները խաչքոշը, զիւրալ եւ գաղազին
կաթողիկոսը կրող քահանայները՝ ամենն ալ
զգեստաւորեալ, եւ խնկարկու տարկա-
ւադները:

Առաջին ետեւէն կերթային երկու պա-
հետի (եւեւէ) զարդարեալ երկրպետներ:
Անոց ետեւէն կերթային Աթոսիսդոր
գառապետ փոխարքայն, Պարիզոր տեսնա
նախարարը, զօրապետները, իշխանները
եւ բոլոր երեւելիները կարգաւ եւ ամե-
նէն ալ հետի:

Անոց ետեւէն կերթային հետեւէն
մեծամեծայ անհամար կառքերը, եւ եր-
կու քովէն անթիւ բազմութիւն ժողո-
վորեան՝ ամենն ալ վառեալ մամբով եւ
նոյնով ձեռքերին: Իսկ հանգեալին առ-
ջեւէն ու երկու քովէն կերթային արքու-
նի տեսչութեան տնայնապետները եւ
հեծեալ արքունի պահապան զօրաց գա-
նազան խումբեր:

«Եւս հանգեալ վեհափառ Հան-
գուցելոյն մարմինը Թիֆլիզի զինուոր
փողոցներէն ու արուածաններէն անցնե-
լով հասաւ մինչեւ Երեսէ տեսնալ ծառ-
ղուրը, որ մէկ ու կէս ժամ տեւեց, հոն
ուրիշ ծանադարհի կառք պատրաստ-
ւած ըլլալով՝ գաղազը անոր մէջ զը-
ւեցաւ Սուրբ Իշմիածին երկրպետ հա-
մար: Հետը յաւարտապետը գաղին հոգե-
ւորական կառավարութեան կողմանէ ու-
րոշեալ 22 անձներ, Պեր. Սակար ու
պիսկոպոսը, զօրապետներ, սարկաւոր-
ներ, Աթոսիսդոր տեսնալ նախարարներ
եւ քանի մը ուղխարհական: Անոնցմէ զոտ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՀԱՆԳԻՍ ԹԱՏԵՐԵԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԵՍԵՐԵԿԱՆ
ԳՈՐԾԵՐԻՒՄ
Հարգելի՛ք՝

Ամբողջին Առնակ բռնուած եւ շղթայ-
ներու զարմուած, շարաշար կերպիւ գործանե-
րէն քաղաքացիութեան տեսարանին վրայ կը ներկա-
յանայ: «Սօսեցիր, մտեցիր, այնպէս, կըսէ
,, Վահան իշխանը, ան փայլել գոյնային ան-
,, զըթութեանդ պատուը եւ քիչ ատենէն պա-
,, տիժը:»

Այլ Առնակ, որ երեսին գոյն մոխիր գար-
ձած, մաղբըր զլուռն վրայ տնկուած, աշուրները
կրակի պէս կը փայլեն, եւ գաղանակեալ կատա-
ղի բարկութիւն մը յանգուցն եւ իրոյստ ամբար-
աւանութեան մը հետ զեմքին վրայ կը նկարա-
րուին, արհամարհոտ անարկութեամբ շքադին
այլեւն ետքը, կը պատասխանէ:

«Ձի կարծես որքա՞ն փուռ պաշտպաններեդ
կը գտամ եւ, բազմը գեղը յաղթող ըրաւ,
բայց որսիս քաղութիւնը իմ քաղէ եւ դեռ, ու
անպարտելի է: «Այո՛ կը ծանշում հոս իմ ու-
խութեան արժանի հարուածները. Եւս բայց
զոտ՝ Երեսէ, դեռ կենդանի եմ:»

«Երեսէ որդիական դառն ցաւերուն ներքեւ
նշեալ անուր կերպիւ մը կը պատասխանէ. սինե-
ղանի եմ եւ, բայց երանի թէ չըլլայի, ու քեզի
պէս տարբերակ՝ հրէշ մը աշքերս չտանէին,

,, կենդանի եմ եւ, բայց չկարծես թէ քեզի վը-
,, ռեժ տանելու համար, չէ, արժանի չեմ ատե-
,, լուծեանա, դեռ կորիք բոցեղին անգունգներու
,, մէջ ու սառնամանքը սարսափին ու զգուին քեզ
,, մէ, մեռելոց ոսկորները գարշին ու փախին ու-
,, կորներեդ: «Վահան կորիք հոն, որ ասիկա ետքը
,, ձեզի վրայեւ ընտելութիւն է, ու մէկ անգամ
,, բոլոր աշխարհիս անեղքին հետ Երեսէ տեսնա-
,, լուր: Այս վրայ եւս հոս անմեղ արդարեւ դի-
,, անները որ եւ կը ներեմ՝ քեզի, չըրանալով ու
,, չըրանալով անիծելուն կերպի:»

«Այդ ներք մը ձախ ու վրայ կարծեմ պէ-
,, տի Երեսէ, որ ձախ ու վրայ կարծեմ պէ-
,, դութիւնը չըրանալ պիտի զիշերտը՝ ժանձնե-
,, վը աւելն ու քեզի զանիւր:»

Առնակ բոլոր կատապոթիւնը վան ժող-
ված, մոռնալով որ հոն շղթայակալ կեցած է,
յետագայ խօսքերը արտասանելով՝ «Երեսէ վրայ
կուգէ յարձակիլ, բայց զօրապետները կը բռնեն,
,, եւ գերեզմանէս անգին ալ պիտի ատեմ գեղը
,, ու զժողքին մէջ իմ ուրախանալ քաւ ուրախ-
,, կանգ մէջ պիտի տանջեմ ու հարած եւ Գեղ, եւ
,, քեզի ինչպէս, չեմ եմք, չեմ եմք, ուրեմն տո-
,, բախալ: (Հանգեալ տեսնալ այլապիւթեամբ մը)
,, բայց . . . ներքիս հրէշ մը կը բորբոքի,
,, կարծես թէ բոլոր գոյնը որսիս մէջ փախա-
,, լուր է:»

Առնակ մայրն արդարութիւնը կատարվել
է, Առնակ փոխանակ՝ Երեսէ տեսնալ՝ սխալմամբ
ինք խմբէ թաւալելու բախալ: Եւս հոն թոյ-
նին ապագութիւնը մէկ կողմէն, եւ իր կատապո-
թիւնը ինքնուրու թաւալելու մէջ կողմէն շարաշար
տանջելով, երեսէ կարծեմ եւս յորդեմքով պա-
շտուած, կինոյ ու հոգին կը փշէ:

Աս արեւելութեան վերածութիւնը ըրած
ժամանակին, խաղին գերագանգ կատարելը եւ
բարեպաշտ օգին արդոյ ընթերցողաց բացայայտ

կերպի ցուցանելու համար օգեցինք ուշադրու-
թեան արժանի զուգահեռները առանց նշա-
կելու չտեսնիլ: Արեւմտեալ արտասանութիւնիս հա-
ւատարմութեամբ կատարելու համար, կըմնայ
մեզի հիմա ծանոթացնելու պէտք չ'ունի թէ նշա-
նակութեան արժանի թիւերը ինքնուրու ու մեծ
Ամպին երկու զլուռը կ'արագութիւն
պիտի բնեմ, որոնց մէկը խաղին կ'արագութիւն
չի փախելով, որոնք թիւան պահապան
թիւն մը չի համարուի: Այն է՝ Գեղին հանգե-
տին մէջ, ինքնուրու Երեսէ տեսնալ ծառաները սե-
ղանը վրայեւ ժամանակին, ձեռքին վաղաքը
ոտ տակ մը ծոցին հանելով, քաղաքի մը թիւ
թախտա մը կը քաշէ: Բայց մեր կարծեալ առեւ
տակի կըլլայ որ մէկ քանի բոցէ տեսարանը առ-
անց խաղաղութիւն մնայ, քան թէ այնպիսի ծիծա-
ղաշատ նկարագրով մը խաղին միայն ուս կապը
ծնարարականութեան խոտոր:

Երեւոյր զիտար Գեղինիս «Երեսէ Եւս
կալ իրեւ պատգամաւոր Առնակի գեղը Երեսէ
Եւսը՝ հոն կըմնենք, յայտնելու բոնի անձնատու
ըլլալ համարութեամբ հայրապետ բռնաւորին զին-
քը բռնաւորելու եւ մեռելի խորհրդէն, բռնաւոր
մէջ արտասանած աղեղնային խօսքերը հանգիստեալ
նայ վրայ բաւական աղեղնայ թիւն չեն բնեւ, որ
եթէ այն խօսքերը բաւ աշտոյրութեամբ մը քն-
նեմը, կըտեսնեմք որ խաղին ամենէն գերագանգ
կատարելէն մէկն է:

Արեւելայ որ արդոյ հեղինակը, առ զգալի
թիւերութիւնը ինքնուրու, բայց չտեսնիլ համար չե-
ղտեր: Երեւոյ հետեւ բռնաւոր մէջ իր զիշերտային
զուգեցնել կոտայ՝ հարաւ թիւան վրայ անհամբ
իտեղելու համար Առնակի գեղմը Եւսը ալ ներկայու-
նալէն ետքը՝ անհոս ու համարձակ ինքնուրու
յայտնելու պատճառ:

Երեւոյ որ արդոյ կ'արագութիւնը արեւ
Երեսէ թիւերը թիւերը ինքնուրու կ'արագութիւն
Եւսը, յայտնելու բոնի անձնատու

առաջ կատարելութիւնները գոյն ծածկուածն
խաղին նիւթը խիստ աղիւ բնաւորած է, հան-
գաւանքները հետաքրքրական եւ ճշգրտանման են,
նկարագրութիւնները բնական խօսակցութիւնը
փայլել՝ առաջաւոր քաղաքի եւ ներքաշակաւոր
տեսարանները մէկ մեկու հետ յարմարապէս կց-
եալ, եւ որ ամենէն աւելին է, խաղին նկարագր-
ութեամբ ժամանակը, աղեղնային խօսքերը բարդալար
զրապանքները՝ եւ բոլոր կերպերը ծնարկաւ եւ
արդարացի կերպիւ բացատրուած են:

Արեւելայ հեղինակը իր նպատակը պարզ
եւ յայտնի կերպիւ կը քաշէ: Եւս քաղաքի, տունը
այնպիսի եւ անտիպ Երեսէ տեսնալ ծառաներ
գործածելու:

Երեւոյ ըստ մեր իմաստեղ, առ խաղը, որքե-
զ ու թիւան առաջին կարգին մէջ կ'ունայ Եւսը
վերջինեալ կատարելութիւններն ի գաւա՞ խաղին
նիւթը եւ բարդական ոգին աղեղնային տարապաշտ
վեհափառ կատարելու եւ ճիշդ նկարագրելու ըլլալուն
համար: Եւսը որ շատ անգամ՝ առանձին խոս-
տած եւք արդոյ հեղինակը, հիմա ալ կըլիկիկեմք
որ իմքա երեսէ խաղերը եւ մանաւորապէս առ
աղեղնային խաղը ապագութեամբ հարաւորեալ-
լով, բոլոր աղեղնային հարդար է իր ըրած՝ ծառա-
յայտնելու:

Իսկ մեր յոյժաւոր ուշադրութեամբ
կարդալու եւ անոր վրայ ծնարարաւոր սղալու ու-
ղեղ զիտարութիւնները բնեւ բարձր Երեւոյ
ընթերցողաց խորին շնորհակալութիւնիս յայտ-
նելով, ընդ հակառակն անիւ ծանօթութիւն գգա-
յարկերուն ալ ներկայանալով ինքնուրու կը խնդրեմք:

